

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚ/ΤΩΝ
ΕΝΙΑΙΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΘΕΜΑΤΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ, ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΣΕΠ & ΕΚΠ/ΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ**

Να διατηρηθεί μέχρι :
Βαθμός ασφαλείας :

Αθήνα ...30-9-03.....
Αρ. Πρωτ.....106137/Γ7
Βαθμ. Προτερ. **Ε Π Ε Ι Γ Ο Ν**

Δ/ση: Ερμού 15
10185 ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες: -Ε. Σενετάκη (τηλ. 210 3230860,
3251660)
-Β Σταμπουλής (τηλ. 210 3235150)
t05sdea.y@ypepth.gr
-Ε. Φλέγγα (τηλ. 210 3245750)
Γ. Φαραγγιτάκης (210 3245750)
t05sde1@ypepth.gr
-Α. Δαΐκου (τηλ. 210 3230332)
sep@ypepth.gr

Προς:

- 1. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ Δ/ΝΣΕΙΣ Α/ΘΜΙΑΣ & Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**
- 2. Δ/ΝΣΕΙΣ Α/ΘΜΙΑΣ & Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΟΛΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ (υπόψη Υπευθύνων)**
- 3. ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ (μέσω των οικείων Δ/νσεων)**

ΘΕΜΑ: «Σχεδιασμός και υλοποίηση προγραμμάτων Σχολικών

**Δραστηριοτήτων: Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας,
Αγωγής Σταδιοδρομίας και Πολιτιστικών θεμάτων και Καλλιτεχνικών
Αγώνων»**

Με το ξεκίνημα της νέας σχολικής χρονιάς και για τον καλύτερο σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπ/σης (ΠΕ), Αγωγής Υγείας, Αγωγής Σταδιοδρομίας και Πολιτιστικών θεμάτων και Καλλιτεχνικών Αγώνων στα σχολεία, Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

A. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Περιβαλλοντική Αγωγή

1. Για το σχεδιασμό και την υλοποίηση Προγραμμάτων ΠΕ στην Α/θμια Εκπ/ση ισχύουν: ο Νόμος 1946/91 και η Γ1/377/865/18-9-92 Υπουργική Απόφαση
2. Για τον αντίστοιχο σχεδιασμό και την υλοποίηση Προγραμμάτων ΠΕ στην Β/θμια Εκπ/ση ισχύουν: ο Νόμος 1892/1990 (ΦΕΚ 101 τ.Α') και η Υπουργική Απόφαση Γ2/4867/28-8-1992
3. Σε ό,τι αφορά τη συνεργασία των Υπευθύνων ΠΕ και των Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπ/σης (ΚΠΕ) με τις σχολικές μονάδες καθώς και μεταξύ τους ισχύει η Υπουργική Απόφαση 57905/Γ2/4-6-2002 (ΦΕΚ 745 τ.Β'/14-6-02) περί ρύθμισης θεμάτων στελέχωσης και λειτουργίας των ΚΠΕ, καθηκόντων των απασχολουμένων σε αυτά και των αντιστοίχων θεμάτων και καθηκόντων των Υπευθύνων Περιβαλλοντικής Εκπ/σης των τοπικών Δ/νσεων Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης.
4. Σε ό,τι αφορά τα οργανωτικά θέματα υπηρεσιών και σχολικών μονάδων ισχύει ο Ν. 2986 /2002 (ΦΕΚ 24 τ. Α'/13-2-02)
5. Σε ό,τι αφορά τις συνεργασίες με Ανώτατα Ερευνητικά Ιδρύματα και άλλους κυβερνητικούς και μη κυβερνητικούς φορείς ισχύει η Υ.Α. 47587/Γ7 (ΦΕΚ 693/3-6-03)

Αγωγή Υγείας και Αγωγή Καταναλωτή

1. Για το σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων Αγωγής Υγείας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση ισχύουν: το με αριθ. 35 Π.Δ. ΦΕΚ 11/τ.Α'/4-02-1991, το με αριθ. 2817 ΦΕΚ 78/14-03-2000 και η Γ2/4867/28-08-1992/ΦΕΚ 629/τ.Β'/23-10-1992 Υπουργική Απόφαση
2. Με την Γ2/7668/18-12-1997/ΦΕΚ 1153/τ.Β'/29-12-1997 η Αγωγή του Καταναλωτή έχει ενταχθεί στις Σχολικές Δραστηριότητες

Αγωγή Σταδιοδρομίας

Η Αγωγή Σταδιοδρομίας ορίστηκε ως διακριτή κατηγορία σχολικών δραστηριοτήτων με την Υ.Α Γ2/455/7-2-00 (ΦΕΚ 161 τ.Β', 16-2-00) η οποία συμπληρώνει τη βασική Υ.Α Γ2/4867/28-8-92, όπου για πρώτη φορά ορίζεται ο θεσμός, οι κατηγορίες, το περιεχόμενο και ο τρόπος υλοποίησης των σχολικών δραστηριοτήτων.

Πολιτιστικά θέματα και Καλλιτεχνικοί Αγώνες

ΥΑ Γ7/69259/10-7-03 «Ίδρυση θέσεων Υπευθύνων Πολιτιστικών θεμάτων και Καλλιτεχνικών Αγώνων».

ΥΑ Γ7/91483/1-9-03 Τροποποιητική της ΥΑ Γ7/69259/10-7-03

Άρθρο 14, παρ. 10 του Ν. 2817/2000 (ΦΕΚ 78 τ. Α'/14-3-2000)

Β. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Με βάση αυτό το θεσμικό πλαίσιο, οι εκπαιδευτικοί που επιθυμούν να υλοποιήσουν προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων αφού συγκροτήσουν την εθελοντική μαθητική ομάδα (κανονικό σχολικό τμήμα ή ομάδα από μαθητές διαφορετικών τμημάτων), επιλέγουν σε συνεργασία με τους μαθητές το θέμα του προγράμματος. Στη συνέχεια προχωρούν στο σχεδιασμό του προγράμματος που περιλαμβάνει τον τίτλο, τα υποθέματα, τους στόχους, το περιεχόμενο, τη μεθοδολογία, το χρονοδιάγραμμα ανάπτυξης, τις συνεργασίες, τα πεδία σύνδεσης με τα αναλυτικά προγράμματα, το ημερολόγιο προγραμματισμού δραστηριοτήτων, τα ονοματεπώνυμα των εκπ/κών και των μαθητών που θα συμμετέχουν καθώς και τις ανάγκες για οικονομική υποστήριξη (αναλώσιμα και άλλα υλικά του προγράμματος, μετακινήσεις, έκδοση και τελική εκδήλωση παρουσίασης του προγράμματος). Η διάρκεια ενός προγράμματος σχολικών δραστηριοτήτων δεν μπορεί να είναι μικρότερη των πέντε (5) μηνών.

Το σχέδιο αυτό πρέπει να εγκριθεί από το Δ/ντή και το σύλλογο διδασκόντων της σχολικής μονάδας και να υποβληθεί στους αντίστοιχους Υπευθύνους της τοπικής Δ/σης προκειμένου αυτοί να εισηγηθούν για την έγκρισή του και τη χρηματοδότησή του (με βάση τις πραγματικές ανάγκες καθενός από τα προγράμματα) από την Επιτροπή σχολικών δραστηριοτήτων της Δ/σης.

Οι δαπάνες πραγματοποίησης των προγραμμάτων αυτών βαρύνουν τις πιστώσεις του ΚΑΕ 5274. Το συνολικό ποσό της χρηματοδότησης των προγραμμάτων θα κατανέμεται ποσοστιαία (%) στις 4 κατηγορίες σχολικών δραστηριοτήτων, ανάλογα με τον αριθμό των προγραμμάτων της κάθε κατηγορίας.

Η υποβολή των σχεδίων προγραμμάτων στην τοπική Δ/ση πρέπει να γίνει μέχρι τις 31 Οκτωβρίου. Κατ' εξαίρεση προγράμματα που εντάσσονται σε θεματικά δίκτυα διετούς ή τριετούς διάρκειας ή σε διεθνείς συνεργασίες η υποβολή των σχεδίων μπορεί να γίνει μέχρι και τις 16 Δεκεμβρίου.

Δεν θεωρούνται ως αυτοτελή προγράμματα ούτε χρηματοδοτούνται ως τέτοια οι τριήμερες επισκέψεις στο πλαίσιο των σχολικών δραστηριοτήτων, οι επισκέψεις στα Κέντρα ΠΕ, οι ημέρες τοπικών δράσεων, κτλ.

Όλες αυτές οι χρήσιμες απλές δραστηριότητες μπορούν να χρηματοδοτηθούν μόνο αν αποτελούν μικρό τμήμα ενός κανονικού πολύμηνου προγράμματος σχολικών δραστηριοτήτων.

Κάθε εκπαιδευτικός και κάθε μαθητής μπορούν να συμμετέχουν μέχρι και σε δύο (2) προγράμματα.

Τα προγράμματα στην Α/θμια Εκπ/ση υλοποιούνται εντός και εκτός του Ωρολογίου προγράμματος ενώ στη Β/θμια υλοποιούνται εκτός αυτού.

Οι Υπεύθυνοι των σχολικών δραστηριοτήτων της τοπικής Δ/σης και ο Δ/τής της σχολικής μονάδας έχουν την ευθύνη του ελέγχου της υλοποίησης του εγκεκριμένου από την επιτροπή σχολικών δραστηριοτήτων προγράμματος. Αν το πρόγραμμα δεν υλοποιηθεί σύμφωνα με το σχέδιο που υποβλήθηκε η επιχορήγηση και οι υπερωρίες δεν καταβάλλονται, ενώ αν έχουν ήδη καταβληθεί επιστρέφονται.

Προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων μπορούν να υλοποιηθούν σύμφωνα με τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις και διαδικασίες στα πλαίσια οποιουδήποτε προγράμματος εγκεκριμένης συνεργασίας του ΥΠΕΠΘ με άλλους κυβερνητικούς ή μη κυβερνητικούς φορείς που μπορούν με τα δικά τους μέσα να στηρίξουν το έργο των εκπ/κών των σχολείων καθώς επίσης και στα πλαίσια υλοποίησης προγραμμάτων διεθνών συνεργασιών.

Σε ό,τι αφορά την επεξεργασία των θεμάτων υπενθυμίζουμε τις βασικές αρχές που εφαρμόζονται στα προγράμματα των Σχολικών Δραστηριοτήτων οι οποίες είναι η διεπιστημονική θεώρηση, η βιωματική προσέγγιση, το άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία, η ομαδική εργασία, η ανάπτυξη δημοκρατικού διαλόγου και η καλλιέργεια της κριτικής σκέψης.

Για όλες τις δραστηριότητες μπορεί να διατεθεί ένα διήμερο για την παρουσίαση των προγραμμάτων στο τέλος της σχολικής χρονιάς.

Γ. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

Το ΥΠΕΠΘ για να στηρίξει το έργο των εκπ/κών στο σχολείο έχει θεσμοθετήσει θέση Υπευθύνου ΠΕ σε κάθε τοπική Δ/ση και έχει ιδρύσει 34 Κέντρα ΠΕ σε όλη τη χώρα. Οι Υπεύθυνοι ΠΕ παρακολουθούν, υποστηρίζουν και αξιολογούν τα προγράμματα ΠΕ των σχολικών μονάδων της Δ/σής τους. Ενημερώνουν τους εκπαιδευτικούς και τους Δ/τές για τις δυνατότητες υλοποίησης προγραμμάτων σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο, τους βοηθούν στο σχεδιασμό, επισκέπτονται τις σχολικές μονάδες, οργανώνουν συναντήσεις ομάδων εκπ/κών καθώς και εκδήλωση παρουσιάσεως εργασιών των σχολείων της Δ/σης στο τέλος της σχολικής χρονιάς. Επίσης ενημερώνουν τους εκπ/κούς για τις δυνατότητες συνεργασιών με τα ΚΠΕ της περιφερειακής Δ/σης στην οποία ανήκουν όπως και για τις δυνατότητες παρακολούθησης εκπαιδευτικού προγράμματος σε άλλα ΚΠΕ. Σημειώνουμε ότι μια σχολική περιβαλλοντική ομάδα μπορεί να επισκεφθεί ένα (1) αστικό και ένα (1) περιφερειακό ΚΠΕ και ότι ο Υπεύθυνος της Δ/σης πρέπει να φροντίσει για την τήρηση αυτού του όρου.

Τα ΚΠΕ παρέχουν εκπαιδευτικά προγράμματα μιας (1) έως τεσσάρων (4) ημερών σε μαθητικές ομάδες, οργανώνουν επιμορφωτικά σεμινάρια για εκπαιδευτικούς, παράγουν εκπαιδευτικό υλικό, αναπτύσσουν θεματικά δίκτυα σχολείων, τοπικές και διεθνείς συνεργασίες. Η συμμετοχή των περιβαλλοντικών ομάδων και των εκπ/κών των σχολείων στα προγράμματά τους γίνεται σε συνεργασία με τους Υπευθύνους ΠΕ των Δ/σεων.

Για διευκόλυνσή σας επισυνάπτουμε κατάλογο με τις διευθύνσεις και τα τηλέφωνα επικοινωνίας των ΚΠΕ όλης της χώρας.

Σας θυμίζουμε επίσης ότι συνεχίζεται η λειτουργία τοπικών περιφερειακών και εθνικών θεματικών δικτύων ΠΕ. Η συμμετοχή των περιβαλλοντικών ομάδων σε θεματικά δίκτυα έχει ως πλεονεκτήματα την επικοινωνία με άλλες περιβαλλοντικές ομάδες, την οργανωμένη επιστημονική και παιδαγωγική στήριξη, την αξιοποίηση εκπ/κού υλικού του δικτύου.

Με την ΠΕ επιδιώκουμε να βοηθήσουμε τους μαθητές να αποκτήσουν το γνωστικό υπόβαθρο και τον αξιακό προσανατολισμό που απαιτούνται ώστε να έχουν θετικές στάσεις και συμμετοχικές συμπεριφορές για την προστασία της οικολογικής ισορροπίας, της βιωσιμότητας της ανάπτυξης και της ποιότητας της ζωής.

Αγωγή Υγείας

Το ΥΠΕΠΘ για να στηρίξει το έργο των εκπ/κών στο σχολείο έχει θεσμοθετήσει θέση Υπευθύνου Αγωγής Υγείας σε κάθε τοπική Δ/ση. Οι Υπεύθυνοι Αγωγής Υγείας παρακολουθούν, υποστηρίζουν και αξιολογούν τα προγράμματα Αγωγής Υγείας των σχολικών μονάδων της Δ/σής τους. Ενημερώνουν τους εκπαιδευτικούς και τους Δ/τές για τις δυνατότητες υλοποίησης προγραμμάτων σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο, τους βοηθούν στο σχεδιασμό, επισκέπτονται τις σχολικές μονάδες, οργανώνουν συναντήσεις ομάδων εκπ/κών καθώς και εκδήλωση παρουσιάσεως εργασιών των σχολείων της Δ/σης στο τέλος της σχολικής χρονιάς.

Για κάθε πρόγραμμα Αγωγής Υγείας και Αγωγής του Καταναλωτή, διατίθενται 2 ώρες εβδομαδιαία εκτός ωρολογίου προγράμματος των Σχολικών μονάδων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ή και εντός του ωρολογίου προγράμματος, εμβόλιμα, για τα σχολεία της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Οι Υπεύθυνοι Αγωγής Υγείας και οι Υπεύθυνοι Συμβουλευτικών Σταθμών Νέων έχουν την ευθύνη για την επίτευξη των ποιοτικών και ποσοτικών στόχων στην Αγωγή και Προαγωγή της Υγείας των μαθητών/τριών των σχολικών μονάδων αρμοδιότητάς τους. Οι καινοτόμες δράσεις αυτές, έχουν σα στόχο τη διαμόρφωση παιδαγωγικών συνθηκών μαθησιακής διαδικασίας, που θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη πρωτοβουλιών και δράσεων μαθητών/τριών και εκπαιδευτικών, μέσα από την καλλιέργεια της συλλογικής προσπάθειας.

Αγωγή του Καταναλωτή

Τα προγράμματα Αγωγής του Καταναλωτή στα σχολεία αποσκοπούν στο να ενθαρρύνουν τους μαθητές/τριες να κατανοήσουν την κατανάλωση ως οικονομικό φαινόμενο και ως κοινωνική και πολιτισμική δραστηριότητα και να τους κάνει ικανούς να σκέφτονται, να λειτουργούν και να δρουν ατομικά και συλλογικά, στα πλαίσια μιας κριτικής, ορθολογικής και υπεύθυνης καταναλωτικής συμπεριφοράς για τη διασφάλιση της υγείας, της προστασίας του περιβάλλοντος και την αναβάθμιση της ποιότητας της ζωής.

Αγωγή Σταδιοδρομίας

Ο θεσμός της Συμβουλευτικής- Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού εκτός από την εφαρμογή του στην τάξη στο πλαίσιο των ωρολογίων προγραμμάτων της Γ' Γυμνασίου και Α' Ενιαίου Λυκείου εφαρμόζεται και υποστηρίζεται, τόσο στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων των ΚΕΣΥΠ και Γραφείων ΣΕΠ της χώρας, όσο και με την εφαρμογή προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας στο πλαίσιο των σχολικών δραστηριοτήτων.

Οι Σύμβουλοι ΣΕΠ που υπηρετούν στα ΚΕΣΥΠ και τα ΓΡΑΣΕΠ της χώρας είναι δυνατόν να ενημερώσουν, υποστηρίξουν και γενικότερα να συνεργαστούν τόσο στο στάδιο του σχεδιασμού όσο και σε αυτό της υλοποίησης προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας. Στη φάση του σχεδιασμού πρέπει να υπάρχει επίσης η δυνατότητα ενημέρωσης των ενδιαφερόμενων εκπαιδευτικών σχετικά με προηγούμενα προγράμματα Αγωγής Σταδιοδρομίας, που έχουν ήδη υλοποιηθεί, από τα σχετικά αρχεία που διατηρούν τα ΚΕΣΥΠ και να διευκολύνεται η επαφή των ενδιαφερομένων με εκπαιδευτικούς που έχουν ήδη σχετική εμπειρία υλοποίησης. Παράλληλα είναι δυνατόν, οι Σύμβουλοι των Γραφείων ΣΕΠ να ενημερώσουν το Σύλλογο Καθηγητών της σχολικής μονάδας που ανήκει το Γραφείο ΣΕΠ ή τους Συλλόγους Καθηγητών παρακείμενης/ων σχολικών μονάδων στην/ις οποία/ες ο Σύμβουλος του Γραφείου προωθεί το θεσμό του ΣΕΠ στην τάξη, σχετικά με την υλοποίηση προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας .

Οι ενδιαφερόμενοι εκπαιδευτικοί οι οποίοι πρόκειται να καταθέσουν προτάσεις για να υλοποιήσουν προγράμματα στο πλαίσιο της Αγωγής Σταδιοδρομίας προτείνεται να ενημερώσουν ανάλογα το ΚΕΣΥΠ της περιοχής τους ή το ΓΡΑΣΕΠ από το οποίο μπορούν να ζητήσουν τόσο σχετική υποστήριξη αλλά και γενικότερη ενημέρωση σχετικά με το θεσμό της Συμβουλευτικής- Επαγγελματικού Προσανατολισμού και τις εφαρμογές του.

Συμπληρωματικά αναφέρεται ότι και κατά τη διάρκεια της υλοποίησης οι ομάδες (εκπαιδευτικοί- μαθητές) που υλοποιούν προγράμματα μπορούν να συνεργαστούν εκτός από τα κατά τόπους ΚΕΣΥΠ και Γραφεία ΣΕΠ της χώρας με φορείς του χώρου της εκπαίδευσης, απασχόλησης, πρόνοιας, τοπικής αυτοδιοίκησης κ.α και να πραγματοποιούν επισκέψεις, ενημερωτικές συναντήσεις, τηλεφωνικές, γραπτές και διαδικτυακές επικοινωνίες, μικρές έρευνες πεδίου, συνεντεύξεις, μικρά project, και ότι άλλο κριθεί απαραίτητο και ωφέλιμο για την αποτελεσματικότητα του προγράμματος.

Η παρουσίαση των υλοποιημένων προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας μπορεί να συμπεριληφθεί στις δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στα πλαίσια των Ημερών Σταδιοδρομίας (σχ. Υ.Α Γ2/5088/1-10-01 με θέμα: «Οργάνωση Εκδηλώσεων με θέμα «Ημέρες Σταδιοδρομίας» στις σχολικές μονάδες Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης»).

Μετά την έγκριση του αριθμού των προγραμμάτων στο πλαίσιο της Αγωγής Σταδιοδρομίας ενημερώνεται από την επιτροπή και μέσω της αρμόδιας Διεύθυνσης ΔΕ το αρμόδιο ΚΕΣΥΠ το οποίο και διατηρεί Αρχείο Υλοποίησης Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας για τα σχολεία αρμοδιότητάς του. Στη συνέχεια αποστέλλει στη Δ/ση Συμβουλευτικού Προσανατολισμού και Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων, Γραφείο ΣΕΠ με

κοινοποίηση προς τον Τομέα ΣΕΠ του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου συμπληρωμένο τον πίνακα και αφορά καταρχήν στην καταγραφή περιγραφικών στοιχείων των προγραμμάτων που υλοποιούνται, όχι αργότερα από τις 15 Ιανουαρίου 2003.

Πολιτιστικά θέματα και Καλλιτεχνικοί Αγώνες

Το ΥΠΕΠΘ για να στηρίξει το έργο των εκπ/κών στο σχολείο έχει θεσμοθετήσει θέση Υπευθύνου Πολιτιστικών θεμάτων και Καλλιτεχνικών Αγώνων σε κάθε τοπική Δ/ση. Οι Υπεύθυνοι Πολιτιστικών θεμάτων και Καλλιτεχνικών Αγώνων παρακολουθούν τα αντίστοιχα προγράμματα των σχολικών μονάδων της Δ/σής τους. Ενημερώνουν τους εκπαιδευτικούς και τους Δ/ντές για τις δυνατότητες υλοποίησης προγραμμάτων σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο, τους βοηθούν στο σχεδιασμό, επισκέπτονται τις σχολικές μονάδες, οργανώνουν εκδήλωση στην οποία παρουσιάζονται οι εργασίες των σχολείων της Δ/σης στο τέλος της σχολικής χρονιάς.

Δ. ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

Ενδεικτικά αναφέρουμε μερικά σημαντικά ζητήματα που θα μπορούσαν να αποτελέσουν θέματα σχολικών προγραμμάτων ΠΕ:

- Δομή και λειτουργία χερσαίων και υδατικών οικοσυστημάτων
- Βιοποικιλότητα - απειλούμενα είδη – προστατευόμενες περιοχές
- Δάση – Αποδάσωση (πυρκαγιές-πρόληψη-αντιμετώπιση-αποκατάσταση, αλλαγές χρήσης γης, υπερεκμετάλλευση κ.ά)
- Αστικό και περιαστικό πράσινο
- Ερημοποίηση
- Διαχείριση υδατικών πόρων (ποτάμια, λίμνες, ρέματα, υπόγεια νερά, κατανάλωση νερού στο σπίτι, στη γεωργία, στη βιομηχανία κ.ά)
- Διαχείριση παράκτιων περιοχών
- Ρύπανση των υδάτων (οικιστικά λύματα, βιομηχανικά απόβλητα, φυτοφάρμακα-λιπάσματα, θαλάσσιες μεταφορές-πετρελαιοκηλίδες, σταθμοί βιολογικού καθαρισμού κ.ά)
- Ρύπανση του αέρα (το αυτοκίνητο, το κυκλοφοριακό, οι βιομηχανίες, οι καυστήρες των καλοριφέρ κ.ά)
- Τρύπα του όζοντος
- Εξοικονόμηση ενέργειας (χρήση ηλιακής και αιολικής ενέργειας, νέες τεχνολογίες, χρήση μέσων μαζικής μεταφοράς κ.ά)
- Κίνδυνοι από τη χρήση πυρηνικής ενέργειας
- Διαχείριση των απορριμμάτων και ανακύκλωση υλικών (χώροι υγειονομικής ταφής, επαναχρησιμοποίηση άχρηστων υλικών, ανακύκλωση χαρτιού, γυαλιού, αλουμινίου, οργανικά λιπάσματα κ.ά)
- Εντατικές μορφές εκμετάλλευσης φυσικών πόρων (υπερβόσκηση, υπεραλίευση, υπεράντληση υδάτων κ.ά)
- Εναλλακτικός και οικολογικός τουρισμός, φυσική ζωή, υιοθεσίες περιοχών
- Περιβάλλον σχολικών και εσωτερικών χώρων (σχολικός κήπος, συστήματα εξαερισμού κ.ά.)
- Φυσικές καταστροφές
- Περιβάλλον, πόλεμος και ειρήνη
- Περιβάλλον και πολιτισμός
- Περιβάλλον και υγεία
- Περιβάλλον και θρησκεία

Σε ό,τι αφορά την επεξεργασία των θεμάτων υπενθυμίζουμε τις βασικές αρχές που εφαρμόζονται στην ΠΕ οι οποίες είναι η διεπιστημονική θεώρηση, η βιωματική προσέγγιση, το άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία, η ομαδική εργασία, η ανάπτυξη δημοκρατικού διαλόγου και η καλλιέργεια της κριτικής σκέψης. Με την ΠΕ επιδιώκουμε να βοηθήσουμε τους μαθητές να αποκτήσουν το γνωστικό υπόβαθρο και τον αξιακό προσανατολισμό που απαιτούνται ώστε να έχουν θετικές στάσεις και συμμετοχικές

συμπεριφορές για την προστασία της οικολογικής ισορροπίας, της βιωσιμότητας της ανάπτυξης και της ποιότητας της ζωής.

Αγωγή Υγείας

- Εξαρτησιογόνες ουσίες (ναρκωτικά - αλκοόλ - τσιγάρο)
- Διατροφή και διατροφικές συνήθειες - Γενετικά τροποποιημένα προϊόντα
- Διαφυλικές σχέσεις - Σεξουαλική Αγωγή
- Σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα
- AIDS - Ηπατίτιδα Β
- Διαπροσωπικές σχέσεις - Ψυχική Υγεία (Ρατσισμός - Βία - Αντιμετώπιση πένθους - Ξενοφοβία)
- Κυκλοφοριακή Αγωγή - Ατυχήματα
- Αντιμετώπιση άγχους (σχολικού - εργασιακού)
- Στοματική Υγιεινή
- Καρκίνος - Κάπνισμα - Διατροφή
- Έκθεση σε τοξικές ουσίες και στην υπερβολική ηλιακή ακτινοβολία
- Καταστάσεις διαμονής και εργασίας
- Περιβάλλον και Υγεία
- Εθελοντισμός (Εθελοντική Αιμοδοσία - Εθελοντική προσφορά ιστών και οργάνων - Πρώτες βοήθειες - Εθελοντική εργασία - Εθελοντής σχολικός τροχονόμος)
- Μεσογειακή Αναιμία
- Καρδιαγγειακά νοσήματα
- Κατανάλωση και υγεία
- Ισότητα των δύο φύλων
- Κοινωνικός αποκλεισμός - Ίσες ευκαιρίες
- Πολιτική Προστασία: Πρόληψη και αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων όπως σεισμών, πλημμύρων, πυρκαγιών κ.α. (ανάπτυξη δεξιοτήτων για την αντιμετώπιση του άγχους, του φόβου και γενικά προαγωγή της ψυχικής υγείας)
- Φυσική Άσκηση και πολλά άλλα θέματα που αφορούν το σωστό υγιεινό τρόπο διαβίωσης

Αγωγή του Καταναλωτή

- Η Αγωγή του Καταναλωτή και η οικονομία (η οικονομική διάσταση της κατανάλωσης: προϊόντα, παραγωγοί, εταιρείες, κατασκευαστές, ασφάλεια προϊόντων, επιδράσεις στο περιβάλλον, προστασία της υγείας των πολιτών, δικαιώματα του πολίτη – καταναλωτή)
- Η Αγωγή του Καταναλωτή και η Κοινωνία (η κοινωνική διάσταση της κατανάλωσης: υπηρεσίες, προμηθευτές, δίκτυα διακίνησης της επικοινωνίας, νέες τεχνολογίες, κοινωνία της πληροφορικής, οργανώσεις καταναλωτών, οικογένεια και κατανάλωση, η κατανάλωση στο πλαίσιο της αγροτικής και αστικής οικογένειας, δικαιώματα του πολίτη – καταναλωτή)
- Η Αγωγή του Καταναλωτή και ο πολιτισμός (η πολιτισμική διάσταση της κατανάλωσης, πολιτισμικά αγαθά, τέχνες, θέατρο, μουσική, ταξίδια, τουρισμός, μόδα, Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, διαφήμιση, εμπορευματοποίηση, διεθνοποίηση και παγκοσμιοποίηση προτύπων, εθνικά και λαογραφικά πολιτισμική Αγωγή κ.α.)
- Η Αγωγή του Καταναλωτή στην Ευρωπαϊκή ένωση (η Ευρωπαϊκή διάσταση της κατανάλωσης: ο ενιαίος οικονομικός χώρος στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι τέσσερις θεμελιώδεις ελευθερίες: διακίνηση προσώπων, αγαθών, υπηρεσιών και κεφαλαίων, ο Ευρωπαίος πολίτης, Εθνική – Ευρωπαϊκή ταυτότητα, η Αγωγή του Καταναλωτή στα Κράτη – Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης κ.α.)
- Πληθυσμιακές μετακινήσεις και κατανάλωση
- Υγεία και κατανάλωση
- Ανάλυση προτύπων κατανάλωσης κ.α.

Αγωγή Σταδιοδρομίας

Στο πλαίσιο υλοποίησης προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας στα Γυμνάσια, Ενιαία Λύκεια και ΤΕΕ της χώρας είναι δυνατόν να αναπτυχθούν δράσεις που αφορούν στους παρακάτω θεματικούς άξονες:

- Θέματα που αφορούν στο ΕΡΓΑΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ (π.χ. Επικοινωνία στους χώρους εργασίας, Λήψη αποφάσεων, Διοικητική δομή και οργάνωση Επιχειρήσεων - Οργανισμών, Εργαστηριακός εξοπλισμός, Υγιεινή - Ασφάλεια στους χώρους Εργασίας, Βελτίωση ποιότητας υπηρεσιών και προϊόντων, Οργανογράμματα επιχειρήσεων και Περιγραφές θέσεων εργασίας κ.α).
- Θέματα που αφορούν στην ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ της ΤΟΠΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ (π.χ. Βιομηχανικός Τομέας, Βιοτεχνικός Τομέας, Οικογενειακές Επιχειρήσεις, Μ.Μ.Ε., Εμπορική Κίνηση, Κοινωνικές Υπηρεσίες, Κοινωνικοοικονομική περιγραφή του πληθυσμού κ.α).
- Θέματα που αφορούν στις Εργασιακές Σχέσεις και τους Τομείς Επαγγελμάτων (π.χ. Είδη εργασιακών σχέσεων, Εμφάνιση νέων μορφών απασχόλησης, Επαγγέλματα που χάνονται, Επαγγέλματα που αναπτύσσονται, Κοινωνική Ασφάλιση, Ανεργία, Κινητικότητα εργαζομένων, Συνδικαλισμός, Ισότητα ευκαιριών, Προώθηση της ισότητας των δύο φύλων, Εργασία και Άτομα με Ειδικές Ανάγκες, κ.α.).
- Θέματα που αφορούν στην ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ - ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ (π.χ. δικαιώματα εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, Αναγνώριση Τίτλων εκπαιδευτικών και επαγγελματικών προσόντων, Μετακινούμενοι πληθυσμοί, Εκπαιδευτικά Συστήματα και Συστήματα κατάρτισης, Προγράμματα εργασιακής εμπειρίας κ. α.).
- Θέματα που αφορούν στην ανάπτυξη ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΖΩΗΣ και απαραίτητων Δεξιοτήτων για διαχείριση της Σταδιοδρομίας, της Αυτογνωσίας, της Κριτικής Πληροφόρησης κ.α (π.χ. καλλιέργεια δεξιοτήτων σχετικών με: διαπολιτισμική επικοινωνία, συνεργασία με ομάδα, προσωπική ανάπτυξη, επίλυση προβλημάτων, γραπτό και προφορικό λόγο, χρήση νέας τεχνολογίας, εφαρμοσμένη έρευνα, χρήση τηλών και ανθρωπίνου δικτύου πληροφόρησης, κ. α).

Πολιτιστικά θέματα και Καλλιτεχνικοί Αγώνες

Στο πλαίσιο εφαρμογής των Πολιτιστικών Προγραμμάτων είναι δυνατόν να αναπτυχθούν δράσεις που αφορούν στους παρακάτω θεματικούς άξονες :

- Θεατρικό εργαστήριο: ανάπτυξη παραστατικών δεξιοτήτων των μαθητών, προετοιμασία παράστασης θεατρικού έργου επώνυμου συγγραφέα, δημιουργία πρωτότυπης παράστασης των μαθητών , θεατρικό αναλόγιο κ.α.
- Μουσικό / χορευτικό εργαστήριο: συγκρότηση χορωδίας η ομάδας χορού. Μια τέτοια δραστηριότητα, για να συνιστά πρόγραμμα, προϋποθέτει πρακτική και θεωρητική προσέγγιση του θέματος (π.χ. παραδοσιακοί χοροί μιας συγκεκριμένης περιοχής και διερεύνηση των ιστορικών, κοινωνικών, οικονομικών παραγόντων που επηρέασαν την εξέλιξη του η αφιέρωμα στη συγκεκριμένη φορεσιά, κόσμημα κ.α.)
- Εικαστικό εργαστήριο: πρακτική και θεωρητική προσέγγιση μιας συγκεκριμένης μορφής η τεχνοτροπίας (π.χ. εργαστήριο κεραμικής, ψηφιδωτού, αγιογραφίας, κλπ.) η συγκρότηση ομάδας αισθητικής παρέμβασης στον χώρο του σχολείου.
- Μαθητικός τύπος: έκδοση εφημερίδας η περιοδικού σε έντυπη η και ηλεκτρονική μορφή: Μια τέτοια δραστηριότητα για να συνιστά πρόγραμμα προϋποθέτει συγκεκριμένη συντακτική ομάδα μαθητών η οποία θα έχει την ευθύνη της συγκέντρωσης, επιλογής, σύνταξης και παρουσίασης της ύλης. Ένα μαθητικό έντυπο, ανάλογα με τον χαρακτήρα του, παρακολουθεί τα επίκαιρα τοπικά και παγκόσμια γεγονότα, περιλαμβάνει συνεντεύξεις, ανταποκρίσεις, παρουσιάσεις, ανακοινώσεις, κ.α. Δεν αποτελούν πρόγραμμα τεύχη που συγκεντρώνουν τις συνθετικές εργασίες των μαθητών κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς η παρουσιάζουν απλώς τις δραστηριότητες της σχολικής μονάδας.
- Λέσχη φωτογραφίας: γνωριμία με την τέχνη και τεχνική της φωτογραφίας, πρακτική άσκηση με αφορμή συγκεκριμένο θέμα και στόχο τον συνδυασμό θεωρίας και πράξης.

- Θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς και τοπικής ιστορίας και μυθολογίας (π.χ. αρχιτεκτονική κληρονομιά μιας περιοχής, «υιοθεσία» μνημείων), κοινωνικά (π.χ. ρατσισμός, πρόσφυγες), λαογραφικά (π.χ. ήθη, παραδόσεις, παιχνίδια), κ.α.
- Άλλα καινοτόμα πολιτιστικά προγράμματα.

Παρακαλούμε τις τοπικές Δ/νσεις εκπ/σης να προωθήσουν άμεσα την εγκύκλιο αυτή σε όλα τα σχολεία της περιοχής τους και να λάβουν ενυπόγραφα γνώση όλοι οι εκπ/κοί.

Ο ΕΙΔΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΔΗΜ. ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ

Εσωτερική Διανομή:

- Γρ. Ειδ. Γραμματέα κ. Παπαϊωάννου
- Γρ. Δ/ντή ΣΕΠΕΔ
- Τμήμα Δ΄ Αισθητικής Αγωγής
- Τμήμα Β΄ Αγωγής Υγείας
- Γρ. Περιβαλλοντικής Εκπ/σης
- Τμήμα Α΄ ΣΕΠ
- Γρ. ΣΕΠ